

HIM sine abonnenter blir stadig flinkere til å sortere!

HIM behandler ditt avfall på beste måte for miljøet! Hjelper du oss med det?

For et par år siden ble renovasjonsordningene i HIM kommunene lagt om. Dette ble gjort for at du som abonnent på en enkel måte skal ha mulighet for å kildesortere matavfall, plastemballasje og papiravfall hjemme.

Matavfallet komposteres ved Toraneset Miljøpark, papiravfallet blir til nytt papirråstoff og plastemballasjen benyttes i nye produkter av plast. Restavfallet (avfallet som ikke kan materialgjenvinnes) blir energigjenvunnet i moderne forbrenningsanlegg med høy virkningsgrad og miljøstandard.

Materialgjenvinning er den mest høyverdige formen for gjenvinning og både EU, sentrale myndigheter i Norge og HIM jobber derfor for at denne skal øke.

Som en følge av endringene som ble gjort har sorteringsgraden økt fra 45 til 57 prosent de siste årene. Over halvparten av avfallet sorteres altså ut slik at HIM kan sende dette til materialgjenvinning. Dette er bra for miljøet, og for HIM sin økonomi og dermed også for din renovasjonsavgift.

Imidlertid ser HIM at noen slurver litt. Særlig gjelder dette utsortering av matavfall og plastemballasje. Renovasjonsordningen er dimensjonert ut fra at avfallet skal kildesorteres, og p.g.a. at ca $\frac{3}{4}$ av avfallet kan gjenvinnes, fører manglende kildesortering ofte til overfulle restavfallsbeholdere. Manglende sortering gjør også at HIM ikke kan materialgjenvinne for eksempel plastemballasjen.

Når du kildesorterer hjelper HIM deg til en miljøvennlig hverdag!

Nå har HIM næringsrik hagejord rimelig til salgs!

Som kjent produserer HIM næringsrik kompost av ditt matavfall når du kildesorterer dette.

Komposten er et næringsrikt gjødsels- og jordforbedringprodukt til bruk i hage og bed. Denne er godt egnet for innmolding eller som topplag i bed og kjøkkenhager.

Nå har HIM også næringsrik hagejord for salg. HIM HageJord egner seg svært godt til etablering og vedlikehold av plen og blomsterbed. Hagejorden er selvfølgelig steinfri og til å plante eller så direkte i. Videre er den svært lett å legge, og egner seg derfor perfekt til etablering av plen. De hyggelige bieffektene ved bruk

av HIM HageJord er at du slipper å gjødsle før planting, samt at du ikke trenger å kalke på flere åre!

HIM lager kompost av ditt matavfall!

HIM- MatKompost – perfekt til kjøkkenhagen eller bedet!

HIM- HageJord – perfekt til plenen! Steinfri, ugressfri, næringsrik og lett å legge!

HIM MatKompost og HIM HageJord selges rimelig ved HIM sine mottaksanlegg.

Økt besøk ved HIM sine mottaksanlegg!

Besøket ved HIM sine avfallsmottak økte med totalt 17% fra 2010 til 2011. Størst var økningen på Toraneset Miljøpark (inkl. Etne Miljøstasjon) med hele 52%!

Dette skyldes trolig flere forhold:

- Etablering av Etne Miljøstasjon høsten 2010.
- Lørdagsåpent ved Etne Miljøstasjon og Toraneset Miljøpark i perioden april/mai 2011.
- Fast lørdagsåpning ved Toraneset Miljøpark f.o.m. september 2011
- Nedleggelse av "miljøstasjonene" i distriktet.

Rundt 60% av avfallet som leveres til mottakene sorteres ut slik at HIM kan sende dette til materialgjenvinning. Den totale avfallsmengden som HIM behandlet i 2011 (både samlet inn hjemme og levert til anleggene) var om lag uendret fra 2010 til 2011.

Det ser altså ut som om avfallet som tidligere ble levert usortert og til en stor kostnad for HIM nå leveres til HIM sine mottaksanlegg. Dermed har HIM og abonnentene oppnådd en miljømessig gevinst i tillegg til en økonomisk besparelse!

Hvorfor sender HIM restavfallet til Sverige?

1 **Miljø:** Mens norske forbrenningsanlegg bare har krav om 60% energiutnyttelse har svenske anlegg forbud mot energidumping!

Et moderne forbrenningsanlegg produserer store mengder energi. Energiutnyttelsesgraden beskriver hvor stor del av den produserte energien som faktisk blir benyttet/omsatt.

Et forbrenningsanlegg kan omsette energien på følgende måter:

Strøm: max 20% av den produserte energien.

Fjernvarme: høy utnyttelse om vinteren og lav om sommeren.

Prosessenergi: den produserte energien benyttes i en industriprosess. Om forbrenningsanlegget "er tilpasset" denne virksomhetenes energibehov vil anlegget kunne få en svært høy energiutnyttelse.

De fleste norske forbrenningsanlegg leverer energi til strøm og fjernvarme. Disse anleggene får typisk omsatt 60-70% av energien de produserer.

HIM leverer restavfallet som samles inn fra husholdningene til Åmotfors Energi AB i Sverige. Anlegget ble etablert når papirfabrikken like ved måtte skifte ut den gamle oljekjelen. Dette anlegget har stort sett bare en mottaker for energien; papirfabrikken, og selger ca 93% av energien de produserer.

Transporten til Sverige skjer med returtransport. Trailere som har levert varer på Haugalandet tar med seg restavfall i retur. På denne måten blir transporten svært effektiv, og energiforbruket utgjør under 6 % av energien i avfallet som blir fraktet. Ved eksport benyttes altså ca 88% av energien i avfallet, langt mer enn hva

som hadde vært tilfelle dersom HIM hadde forbrent dette lokalt (Bergen eller Forus).

Dette ble bekreftet i en bacheloroppgave utført av Helga Hermansen og Tina Haddeland ved HSH nylig. Oppgaven fikk for øvrig beste karakter; HIM gratulerer!

2 **Økonomi:** Billig returtransport, og det faktum at svenske anlegg selger mer av energien til en høyere pris enn norske, gjør det rimeligere å levere restavfallet til Sverige.

HIM besøkte anlegget høsten 2011 og var godt fornøyd med det vi så!

HIM overtar faktureringen av renovasjonsgebyret i Etne fra i høst

Nå får også innbyggerne i Etne kommune renovasjonsavgiften direkte fra HIM.

Dette blir gjort for å få best mulig samsvar mellom den renovasjonstjenesten som utføres og hva den enkelte betaler for. Samtidig blir det enklere for abonnentene ved at de kan forholde seg til HIM i

alle spørsmål som gjelder renovasjon. En av hovedmålsetningene med opprettelsen av HIM var like tjenester og gebyr i alle HIM-kommunene. Vinteren 2010 ble det innført felles kildesorteringsordning, og fra høsten 2011 har HIM stått for utfakturering av renovasjonsavgiften i Haugesund.

Utsira og HIM samarbeider om økt kildesortering!

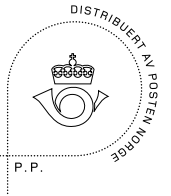
Høsten 2011 vedtok Utsira kommune å inngå avtale med HIM om renovasjonstjenestene på øya.

Dette betyr at innbyggerne på Utsira f.o.m. 3. mai får samme kildesorteringsordning som innbyggerne i HIM-kommunene. Utsira kommune ønsker at samarbeidet skal bygge opp om kommunens grønne profil.

De ansatte i HIM gleder seg til å gjøre Utsira litt grønnere! Da Utsira skal renoveres på torsdager vil noen abonnenter i Haugesund som har papirinnsamling på denne dagen få utført denne tjenesten på kveldstid.

B

NORGE

P.P.

HIM sine betjente mottak – nå også mobile!

HIM har betjente mottaksanlegg på Toraneset i Skjold, Årabrot i Haugesund og Tongane i Etne. I tillegg vil vi plassere ut et mobilt mottak flere steder i distriktet to helger i vår og to helger til høsten.

For å øke tilgjengeligheten ved våre ordinære mottak har HIM nå også lørdagsåpent ved Toraneset Miljøpark.

Mottakene tar i mot alle typer avfall fra privatpersoner, hyttefolk og mindre bedrifter. For å redusere HIM sine behandlingskostnader og øke miljønyttien er det viktig at alle sorterer eget avfall iht. skiltingen. De ansatte på anleggene vil selvsagt veilede og hjelpe til ved behov.

Et sentralt prinsipp i forurensningsloven er at forurenser skal betale. D.v.s. at de som produserer avfall skal betale for behandlingen av dette. HIM tar derfor betalt i forhold til avfallsmengden du leverer. Dette koster fra 50 kr til noen hundrelapper og dekker deler av HIM sine behandlingskostnader. Resten dekkes av renovasjonsavgiften.

Når du leverer ditt avfall til våre mottak og sorterer det, sørger du for at HIM kan behandle dette på beste måte for miljøet!

**Husk på at det er ulovlig
å brenne avfall hjemme!**

ÅPNINGSTIDER

Årabrot Miljøpark

Mandag, tirsdag, torsdag og fredag	08:00-15:00
Onsdag	08:00-19:00
Lørdag	09:00-14:00

Toraneset Miljøpark

Mandag, tirsdag, onsdag og fredag	08:00-15:00
Torsdag	08:00-19:00
Lørdag	09:00-14:00

Etne Miljøstasjon

Mandag og onsdag	15:00-19:00
Lørdag 14/4, 21/4, 28/4, 5/5 og 12/5	09:00-14:00

Mobile mottak

Bokn, Føresvik

Fredag 20/4 kl 16:00-18:00
Lørdag 15/9 kl 09:00-11:00
Lørdag 29/9 kl 15:00-17:00

Tysværsvåg/Slåttevik*

Lørdag 21/4 kl 09:00-11:00
Lørdag 28/4 kl 09:00-11:00
Lørdag 15/9 kl 15:00-17:00

Skjoldastraumen

Lørdag 21/4 kl 15:00-17:00
Lørdag 28/4 kl 15:00-17:00
Fredag 28/9 kl 16:00-18:00

Vikedal

Fredag 27/4 kl 16:00-18:00
Fredag 14/9 kl 16:00-18:00
Lørdag 29/9 kl 09:00-11:00

* Endelig sted annonseres i lokal media og på www.him.as

klipp ut

HIM

Haugaland
Interkommunale
Miljøverk